

PRIPOROČILO SVETA**z dne 12. julija 2016****v zvezi z nacionalnim programom reform Švedske za leto 2016 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Švedske za leto 2016**

(2016/C 299/13)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ⁽²⁾ in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 26. novembra 2015 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2016. Evropski svet je na zasedanju 17. in 18. marca 2016 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 26. novembra 2015 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Švedsko opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled.
- (2) Poročilo o državi za Švedsko za leto 2016 je bilo objavljeno 26. februarja 2016. V njem je bil ocenjen napredek Švedske pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 14. julija 2015, in doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi rezultate poglobljenega pregleda v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011. Komisija je 8. marca 2016 predstavila rezultate poglobljenega

⁽¹⁾ ULL 209, 2.8.1997, str. 1.

⁽²⁾ ULL 306, 23.11.2011, str. 25.

pregleda. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da na Švedskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Vir tveganja neurejene odprave neravnotežij s posledicami za realni in bančni sektor je zlasti visoka in vse višja zadolženost gospodinjestev skupaj z visokimi in rastočimi cenami stanovanj ob pozitivnih kreditnih tokovih. Na makrobonitetnem področju so bili sprejeti ukrepi politike, za katere pa se lahko izkaže, da bodo nezadostni. Vrzeli v politikah ostajajo na področjih davčne ureditve, povezane s stanovanji, amortizacije hipotekarnih kreditov, delovanja ponudbe stanovanj in najemniškega trga.

- (3) Švedska je 28. aprila 2016 predložila nacionalni program reform za leto 2016 in konvergenčni program za leto 2016. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (4) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov za obdobje 2014–2020. Kot je predvideno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti evropskih strukturnih in investicijskih skladov z dobrim gospodarskim upravljanjem.
- (5) Za Švedsko trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. Vlada v konvergenčnem programu za leto 2016 načrtuje doseganje nominalnega salda v višini -0,4 % BDP in nadaljnje izpolnjevanje srednjeročnega proračunskega cilja, tj. strukturnega primanjkljaja v višini 1 % BDP, v celotnem obdobju trajanja programa. V skladu s konvergenčnim programom se pričakuje, da se bo delež javnega dolga v BDP v letu 2016 zmanjšal na 42,5 %, do leta 2019 pa na 39,1 %. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je za leto 2016 verjeten, za poznejše obdobje pa previden. Glede na pomladansko napoved Komisije iz leta 2016 naj bi strukturni saldo znašal -0,5 % v letu 2016 in -0,9 % BDP v letu 2017, kar je nad srednjeročnim proračunskim ciljem. Možni prihodnji odkloni bi se ocenjevali glede na zahtevo, da se strukturni saldo ohranja v višini srednjeročnega proračunskega cilja. Svet na podlagi ocene konvergenčnega programa in ob upoštevanju pomladanske napovedi Komisije iz leta 2016 pričakuje, da bo Švedska izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (6) Na Švedskem je zadolženost gospodinjestev na zelo visoki ravni in je med najhitreje rastočimi v Uniji v zadnjem desetletju. Zadolženost gospodinjestev do letnega razpoložljivega dohodka je po ocenah Riksbank (švedske centralne banke) v letu 2015 znašala 175 %, glede na BDP pa 87 %. Švedska ima eno najvišjih davčnih spodbud za lastništvo stanovanjskih nepremičnin v Uniji zaradi razmeroma nizkih davkov na nepremičnine in visoke davčne olajšave za hipotekarne obresti. Visoka stopnja zadolženosti gospodinjestev pomeni tveganje za makroekonomsko stabilnost. Vlada je sprejela nekatere ukrepe za zaježitev zadolženosti gospodinjestev, vključno z zakonodajo, namenjeno uvedbi obveznih zahtev za amortizacijo pri novih hipotekarnih posojilih, ki jo je Parlament sprejel 23. marca 2016. Sprejetje tega ključnega ukrepa je znatno zamujalo zaradi vprašanj, ki so se pojavila v zvezi s pravnim pooblastilom švedskega makrobonitetnega organa za uvedbo te zahteve. Obstaja namreč tveganje, da bodo dodatni ukrepi, ki so morda potrebni za odpravo naraščajočih neravnotežij na Švedskem, podobno zamujali, če pravni okvir v zvezi s pooblastili makrobonitetnega organa ne bo revidiran. Vlada prav tako ni sprejela nobenih ukrepov za prilagoditev fiskalnih spodbud, na primer z zmanjšanjem davčne olajšave za hipotekarne obresti ali spremembo obdavčitve nepremičnin.
- (7) Švedski trg stanovanjskih nepremičnin ostaja potencialen vir nestabilnosti. Cene stanovanjskih nepremičnin so se v zadnjih 20 letih skoraj neprestano višale, zlasti na velemestnih območjih Stockholma in Göteborga. Cene stanovanjskih nepremičnin ne naraščajo le zaradi močnih temeljnih dejavnikov, kot je rast razpoložljivega dohodka, ampak tudi zaradi strukturne neučinkovitosti trga stanovanjskih nepremičnin. Ponudbo stanovanjskih nepremičnin ovirajo neučinkovita uporaba obstoječih stanovanjskih nepremičnin, visoka stopnja nadzora nad najemninami, šibka konkurenca v gradbenem sektorju, nezadostna razpoložljivost zemljišč za novogradnje ter dolgotrajni in zapleteni postopki načrtovanja. Obstoječa zasnova davka na transakcije pri kapitalnem dobičku od

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

prodaje nepremičnin omejuje možnosti za učinkovitejšo uporabo obstoječih stanovanjskih nepremičnin. Strukturna neučinkovitost povzroča nezadostne naložbe v stanovanjske nepremičnine in veliko pomanjkanje stanovanj ter prispeva k vztrajnemu naraščanju cen stanovanjskih nepremičnin. Pomanjkanje razpoložljivih in cenovno dostopnih stanovanjskih nepremičnin poleg tega tudi omejuje mobilnost na trgu dela in učinkovito vključevanje migrantov na trg dela. Vlada je sprejela nekatere ukrepe, vključno s povečanjem javnega financiranja za naložbe v stanovanjskem sektorju in poenostavitvijo nekaterih postopkov načrtovanja. Decembra 2015 je preiskava konkurence v gradbenem sektorju pokazala na vrsto možnih ukrepov, kot je povečanje preglednosti na področju pogodb za socialna stanovanja. Vlada pa ni dosegla nobenega napredka pri reformi sistema določanja višine najemnin.

- (8) Švedska se kljub razmeroma veliki uspešnosti pri naložbah sooča z izzivi, ki bi lahko negativno vplivali na dolgoročno konkurenčnost države. Naložbe na področju stanovanjskih nepremičnin ovira predvsem strukturna neučinkovitost na tem trgu. Glede na omejitve, ki jih povzroča pomanjkanje stanovanjskih nepremičnin, naložbe v infrastrukturo za izboljšanje povezljivosti na urbanih območjih in med njimi niso zadostne.
- (9) Švedska je v zadnjem desetletju v raziskavah PISA doživela največji padec učnega uspeha pri 15-letnikih med vsemi državami OECD in je zdaj pod povprečjem EU in OECD. Čedalje slabši rezultati šolskega izobraževanja pomenijo tveganje, da bo dolgoročno prišlo do pritiska na švedsko konkurenčnost in zmogljivost za inovacije. Pomembna razlika v uspešnosti učencev z migrantskim ozadjem in tistih brez njega prispeva k izzivu na področju izobraževanja. Tej razliki je treba glede na veliko število novih mladih migrantov, ki jih je treba vključiti v izobraževalni sistem, nameniti posebno pozornost. Učinkovito uporabo virov ovirajo nejasni mehanizmi za financiranje šol skupaj z nesistematičnim spremljanjem uporabe financiranja na različnih ravneh šolskega sistema. Vlada je dala na voljo dodatna sredstva za izboljšanje šolskih rezultatov in enakih možnosti ter sprejema ukrepe za vključevanje novih migrantov v izobraževalni sistem.
- (10) Prihod velikega števila beguncev v zadnjih letih ima za Švedsko številne socialne in gospodarske posledice. Čeprav bo prihod beguncev kratkoročno povečal javne odhodke in ustvaril dodatno domače povpraševanje, kar bo povečalo BDP, je srednjeročni učinek na zaposlovanje in rast odvisen od uspešne vključitve beguncev na trg dela in socialne integracije, tudi prek podpore za izobraževanje. To vprašanje je uvrščeno visoko na politično agendo tako na ravni EU kot na ravni države članice ter se bo skrbno spremljalo in analiziralo, tudi v poročilu o državi za leto 2017.
- (11) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Švedske in jo objavila v poročilu o državi za leto 2016. Prav tako je ocenila konvergenčni program in nacionalni program reform ter ukrepanje po priporočilih, ki jih je Švedska prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Evropske unije z vključitvijo prispevka na ravni EU v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko na Švedskem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami EU. Priporočila v okviru evropskega semestra so izražena v priporočilu 1.
- (12) Svet je na podlagi te ocene preučil konvergenčni program in meni ⁽¹⁾, da bo Švedska izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (13) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda, ki ga je opravila Komisija, in te ocene preučil nacionalni program reform in konvergenčni program. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilu 1 –

PRIPOROČA, da Švedska v obdobju 2016–2017 ukrepa tako, da:

1. Obravnava povečanje zadolženosti gospodinjstev s prilagoditvijo davčnih spodbud, zlasti s postopnim omejevanjem davčnih olajšav za plačila obresti na hipotekarne kredite ali povečanjem periodičnih davkov na nepremičnine. Zagotovi, da ima makrobonitetni organ pravno pooblastilo za pravočasno izvajanje ukrepov za zaščito finančne

⁽¹⁾ V skladu s členom 9(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

stabilnosti. Spodbuja naložbe v stanovanjske nepremičnine in izboljša učinkovitost trga stanovanjskih nepremičnin, tudi z uvedbo večje prožnosti pri določanju višine najemnin in pregledom zasnove davka na kapitalski dobiček, da se spodbudi več transakcij s stanovanjskimi nepremičninami.

V Bruslju, 12. julija 2016

Za Svet
Predsednik
P. KAŽIMÍR
